

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA. 410.002.07.2018
P/18/067

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/067 – „Zabezpieczenie i zagospodarowanie zwałowisk pogórnich”
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Aleksander Górniak, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LKA/19/2018 z dnia 15 stycznia 2018 r. [Dowód: akta kontroli str. 1- 4]
Jednostka kontrolowana	Jastrzębska Spółka Węglowa S.A., 44-330 Jastrzębie Zdrój ul. Aleja Jana Pawła II 4 ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Daniel Ozon, Prezes Zarządu Spółki od dnia 6 marca 2017 r. ² [Dowód: akta kontroli str. 5]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że w okresie objętym kontrolą³ Spółka skutecznie zabezpieczała środowisko przed negatywnym oddziaływaniem odpadów wydobywczych powstałych w ramach prowadzonej przez nią działalności gospodarczej. Sposób gospodarowania odpadami wydobywczymi przez zakłady Spółki polegał w głównej mierze na ich odzysku poprzez deponowanie ich w obiektach gospodarki odpadami w oparciu o posiadane pozwolenia budowlane lub ich unieszkodliwianiu w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych⁴. Powyższe wypełniało dyspozycję art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych⁵, zgodnie z którą posiadacz odpadów wydobywczych był obowiązany m.in. w pierwszej kolejności do poddania odpadów wydobywczych odzyskowi, a jeżeli z przyczyn technologicznych był on niemożliwy lub nie był uzasadniony z przyczyn ekonomicznych, do ich unieszkodliwienia zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska lub programem gospodarowania odpadami wydobywczymi, przy uwzględnieniu najlepszych dostępnych technik.

Spółka podejmowała również działania zmierzające do zastosowania innych, korzystniejszych form zagospodarowania odpadów wydobywczych, poprzez ich wykorzystanie w budownictwie. Jednak z uwagi na skalę operacji, przychody uzyskiwane ze sprzedaży w okresie objętym kontrolą, stanowiły jedynie częściową rekompensatę nakładów poniesionych na eksploatację odpadów powstałych z wydobycia węgla kamiennego.

Stwierdzone nieprawidłowości w działalności Spółki polegały na prowadzeniu odzysku odpadów wydobywczych z naruszeniem decyzji administracyjnych oraz prowadzeniu rekultywacji zamykanego obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych bez decyzji właściwego starosty w sprawie rekultywacji

¹ Zwana dalej „Spółką” lub „JSW S.A.”.

² Poprzednio obowiązki Prezesa Spółki pełnili: Gawlik Tomasz w okresie od 17 grudnia 2015 r. do 6 marca 2017 r.; Myrczek Józef w okresie od 3 września 2015 r. do 3 listopada 2015 r.; Szłęk Edward w okresie od 27 kwietnia 2015 r. do 3 września 2015 r.; Borecki Jerzy w okresie od 18 lutego 2015 r. do 26 kwietnia 2015 r. oraz Zagórowski Jarosław do 17 stycznia 2015 r.

³ Lata 2015-2018 (do dnia kontroli NIK).

⁴ Zwanych dalej *ouow*.

⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 1849, ze zm., zwanej dalej „ustawą o odpadach wydobywczych”.

i zagospodarowania gruntów, o których mowa w art. 22 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych⁶.

Zakład Spółki KWK „Budryk”, objęty w ramach niniejszej kontroli NIK szczegółowym badaniem w zakresie sposobu zagospodarowania odpadów wydobywczych, prawidłowo prowadził ewidencję odpadów oraz wywiązywał się z obowiązków sprawozdawczych w zakresie wytwarzania odpadów i sposobu ich zagospodarowania. Prowadzony przez zakład Spółki KWK „Budryk” *ouow* – Centralne Składowisko Odpadów Górniczych w Knurowie - eksploatowany był zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o odpadach wydobywczych.

Zlecenia usług związanych z pracami rekultywacyjnymi na terenie Centralnego Składowiska Odpadów Górniczych w Knurowie udzielono zgodnie z uregulowaniami zawartymi w *Regulaminie określającym sposób postępowania przetargowego oraz zawierania umów na dostawy, usługi i roboty budowlane w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. nie objęte ustawą Prawo zamówień publicznych*.

Stwierdzona w ww. zakładzie Spółki nieprawidłowość o charakterze formalnym dotyczyła nieterminowego zawiadomienia Starosty Gliwickiego o zmianach powstałych w zakresie gruntów podlegających rekultywacji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. W latach 2015 – 2017 zakłady⁷ Spółki wytworzyły łącznie 39.477,9 tys. ton⁸ odpadów wydobywczych, z czego 27.354,6 tys. ton⁹ (69,3%) zostało poddane odzyskowi poza instalacjami i urządzeniami¹⁰; 11.276,1 tys. ton¹¹ (28,6%) zostało unieszkodliwione w jedynym czynnym obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych¹² w Knurowie; 448,1 tys. ton¹³ (1,1%) zostało sprzedane jako odpady w postaci nieprzetworzonej lub jako kruszywa; 399,0 tys. ton¹⁴ (1,0%) zostało zagospodarowanych w podziemnych wyrobiskach górniczych w celu m.in. zwalczania zagrożenia pożarowego i metanowego.

[Dowód: akta kontroli str. 684]

Od sierpnia 2008 r. Spółka realizowała założenia „Strategii gospodarki odpadami poprodukcyjnymi – górnictwem w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A.”, której głównym celem było ograniczenie i zminimalizowanie negatywnego oddziaływania wytwarzanych odpadów wydobywczych na środowisko naturalne oraz zwiększenie przychodów poprzez racjonalne gospodarowanie nimi. Do najważniejszych strategicznych kierunków działań w tym obszarze należało:

- ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów,
- zwiększenie wykorzystania odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych,
- sprzedaż odpadów w postaci nieprzetworzonej,
- produkcja i sprzedaż kruszyw produkowanych z odpadów,
- zagospodarowanie odpadów w obiektach gospodarki odpadami wydobywczymi na powierzchni.

[Dowód: akta kontroli str. 684-685]

⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1161, ze zm.

⁷ KWK „Borynia – Zofiówka – Jastrzębie”, KWK „Pniówek”, KWK „Knurów – Szczygłowice”, KWK: Krupiński” (31 marca 2017 r. zakład przekazany do SRK S.A.). KWK „Budryk” zwana w dalszej części wystąpienia „Kopalnią”.

⁸ w 2015 r. – 14.478,4 tys. ton, w 2016 r. – 13.894,8 tys. ton i w 2017 r. – 11.104,7 tys. ton.

⁹ w 2015 r. – 10.438,9 tys. ton, w 2016 r. – 9.885,3 tys. ton i w 2017 r. – 7.030,5 tys. ton.

¹⁰ Zakładami mechanicznego przetwarzania odpadów.

¹¹ w 2015 r. – 3.629,2 tys. ton, w 2016 r. – 3.744,4 tys. ton i w 2017 r. – 3.902,4 tys. ton.

¹² Zwanych dalej „ouow”.

¹³ w 2015 r. – 0,23 tys. ton, w 2016 r. – 0,12 tys. ton i w 2017 r. – 0,10 tys. ton.

¹⁴ w 2015 r. – 232,0 tys. ton, w 2016 r. – 147,2 tys. ton i w 2018 r. – 73,6 tys. ton.

Z danych dotyczących ilości i sposobu zagospodarowania przez Spółkę odpadów wydobywczych wynika, że w latach 2015 – 2017 wielkość odpadów wydobywczych sprzedawanych jako kruszywa oraz zagospodarowanych w wyrobiskach podziemnych systematycznie malała. Odnosząc się do powyższego Z-ca Prezesa Zarządu Spółki ds. Technicznych wyjaśnił m.in., że: *Możliwości zagospodarowania odpadów wydobywczych pod ziemią ograniczają warunki górniczo-geologiczne wspólnie z innymi czynnikami, do których należą zagrożenia naturalne i pojemność zrobów. Maksymalne wykorzystanie alternatywnych możliwości zastosowania odpadów lub kruszyw, powstałych w wyniku przerobu odpadów wydobywczych, jako materiału budowlanego znacznie rozszerza zakres możliwości ich zastosowania i pozwala na racjonalne prowadzenie gospodarki nimi.*

Sprzedaż kruszyw oraz odpadów wydobywczych firmom zewnętrznym i odbiorcom indywidualnym zależy jednak od popytu na odpady wydobywcze oraz produkowane kruszywo, determinowanego ograniczeniami ich wykorzystania w budownictwie inżynieryjnym oraz tzw. rentą geograficzną. Bariery dla wykorzystania kruszyw wytworzonych z odpadów wydobywczych stanowią również zasady projektowania inwestycji infrastrukturalnych, które nie uwzględniają pierwszeństwa wykorzystania surowców antropogenicznych oraz brak systemu wsparcia finansowego dla wykorzystania tych produktów, co przekłada się na negatywny odbiór przez branżę budowlaną oraz brak zainteresowania stosowaniem oferowanego produktu.

[Dowód: akta kontroli str. 687]

Dodatkowo na temat kierunków działań w zakresie zagospodarowania odpadów wydobywczych Z-ca Prezesa Zarządu ds. Technicznych Spółki wyjaśnił: *W związku z planami przedłużenia koncesji Spółka zamierza opracować nową strategię w zakresie gospodarki odpadami wydobywczymi. Uwzględniając m.in. perspektywiczne kierunki wytwarzania produktów z udziałem odpadów wydobywczych poszukuje się zastosowań w inwestycjach infrastrukturalnych oraz rekultywacji, rewitalizacji i robotach inżynieryjnych z udziałem odpadów wydobywczych. Mając na względzie ograniczanie ilości skały płonnej wbudowanej w obiekty powierzchniowe unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, w celu realizacji zadań związanych z produktowym podejściem do odpadów wydobywczych i rekultywacji Spółka podjęła działania i współpracę z partnerami posiadającymi doświadczenie oraz odpowiednie zaplecze naukowe i techniczno-ekonomiczne. W 2017 roku podpisane zostały listy intencyjne z Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie w zakresie programu badawczego w celu poprawy efektywności procesu produkcyjnego, w którym jednym z obszarów są odpady wydobywcze i próba przejścia w ich gospodarowaniu w kierunku tzw. gospodarki o obiegu zamkniętym oraz z firmą Haldex w zakresie gospodarki odpadami wydobywczymi i odzysku węgla z odpadów wydobywczych.*

[Dowód: akta kontroli str. 688]

Z danych przedstawionych na wstępie niniejszego wystąpienia pokontrolnego wynika, że 97,9 % wytworzonych odpadów Spółka deponowała na obiektach gospodarki odpadami wydobywczymi. Z-ca Prezesa Zarządu Spółki ds. Technicznych wyjaśnił m.in., że: *Wszystkie kopalnie JSW S.A. prowadzą obiekty gospodarki odpadami wydobywczymi, które posiadają różnorodny status prawny znajdujący swoje odzwierciedlenie w posiadanych przez kopalnie decyzjach administracyjnych. Zagospodarowanie odpadów wydobywczych w obiektach gospodarki odpadami wydobywczymi na powierzchni realizowane jest zgodnie z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, planami gospodarki odpadami oraz aktualnie obowiązującymi przepisami w zakresie gospodarki odpadami w kierunkach uzgodnionych z lokalnymi jednostkami samorządu*

terytorialnego. Na wszystkich obiektach gospodarki odpadami wydobywczymi realizowane są zadania mające na celu:

- zabezpieczenie środowiska przed negatywnym oddziaływaniem nagromadzonych odpadów wydobywczych,
- zagospodarowanie terenów przekształconych w wyniku działalności górniczej w celu ich odnowy oraz przywrócenia walorów przyrodniczych i krajobrazowych poprzez przypisanie im funkcji użytkowych, które w przyszłości służyć będą lokalnym społecznościom jako tereny zieleni urządzonej i lasy oraz obiekty sportowo-rekreacyjne.

Wykorzystywane na obiektach techniki i metody działań dotyczące m.in.: technologii prac budowlanych i stosowanych materiałów, profilaktyki przeciwpożarowej, działań zapobiegawczych, metod rekultywacji, zakresu i sposobu monitoringu, zapewniają nie tylko spełnienie wymagań prawnych, ale również włączenie terenów przemysłowych poprzez ich zagospodarowanie do obiegu gospodarczego.

[Dowód: akta kontroli str. 687-688]

NIK odnosząc się do powyższych wyjaśnień zwraca uwagę na fakt, że praktycznie wszystkie odpady wydobywcze wytworzone w zakładach Spółki były unieszkodliwiane, pomimo iż wg Spółki większa ich część, tj. 69,3% była poddawana odzyskowi w procesach związanych z zamykaniem *ouow* oraz budowy obiektów krajobrazowych. Stosowany w Spółce proces odzysku polegał faktycznie na wykorzystaniu odpadów do budowy tzw. obiektów krajobrazowych, które w praktyce były obiektami unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (szerzej niniejsze zagadnienie opisano w pkt. 2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego). Powyższy sposób zagospodarowania odpadów wydobywczych dopuszczało obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami¹⁵ (wcześniej rozporządzenie z dnia 21 marca 2006 r.), zgodnie z którym odpady wydobywcze pochodzące z wydobycia węgla kamiennego mogły być poddawane odzyskowi w procesie R5 polegającym m.in. na budowie innych budowli i obiektów budowlanych pod warunkiem, że zostało to uwzględnione w decyzji wydanej na podstawie przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym lub prawa budowlanego, jeżeli taka decyzja jest wymagana, a planowane działania nie spowodują bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie¹⁶.

2. Jak wskazano w pkt. 1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego, podstawowym sposobem zagospodarowania odpadów wydobywczych był ich tzw. odzysk w obiektach gospodarki odpadami wydobywczymi oraz unieszkodliwianie w *ouow*.

W latach 2015–2017 odpady wydobywcze były kierowane, celem ich zagospodarowania, przez poszczególne zakłady Spółki na następujące obiekty:

2.1. Centralne Składowisko Odpadów Górniczych w Knurowie¹⁷ – w obiekcie unieszkodliwiane były odpady pochodzące z zakładów Spółki KWK „Budryk” – łącznie 7.477,4 tys. ton i odpady z KWK „Knurów – Szczygłowice” Ruch „Knurów” – łącznie 3.798,7 tys. ton. Tym samym unieszkodliwiono tam 28,6% odpadów wytworzonych w Spółce w latach 2015 – 2017.

Dodatkowo w *ouow* była unieszkodliwiana część odpadów wytworzonych przez zakład Polskiej Grupy Górniczej S.A. KWK „Bolesław Śmiały”.

[Dowód: akta kontroli str. 737-739]

¹⁵ Dz. U. z 2015 r. poz. 796, dalej „rozporządzenie w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami”.

¹⁶ Dz. U. z 2014 r. poz. 1789, ze zm.

¹⁷ Obiekt zaklasyfikowany do obiektów innych niż kategorii A.

2.2. Zamykany *ouow* „Kościelniok”, w którym poddawane były odzyskowi odpady z zakładu *Spółki* KWK „Pniówek”. W latach 2015-2017 na obiekcie zdeponowano 9.268,33 tys. ton odpadów. *Spółka* była właścicielem terenu zajętego przez *ouow*. Marszałek Województwa Śląskiego¹⁸ decyzją z dnia 20 kwietnia 2009 r. wyraził zgodę na zamknięcie składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne¹⁹ – Składowiska Odpadów Górniczych „Kościelniok”, zarządzanego przez zakład *Spółki* KWK „Pniówek”. Dla obiektu został ustalony leśny kierunek rekultywacji. Proces zamykania składowiska był prowadzony z użyciem odpadów wydobywczych w oparciu o projekt budowlany i decyzję udzielającą pozwolenie na budowę inwestycji pn.: *Budowa obiektu budowlano – ziemnego do rzędnej +320 m n.p.m. na obszarze istniejącego zwalowiska „Kościelniok” przy użyciu kamienia dołowego z bieżącej produkcji kopalni „Pniówek”, w sołectwie Krzyżowice, w części zlokalizowanej na terenie gminy Pawłowice* (decyzja Wójta Gminy Pawłowice z dnia 20 listopada 2002 r., znak Apii-V-7353/50/02, Nr 50/02) oraz projekt budowlany i decyzję udzielającą pozwolenia na budowę budowli krajobrazowej służącej powiększeniu zieleni urządzonej oraz celem związanym z rekreacją i sportem w Jastrzębiu – Zdroju (decyzja Prezydenta Miasta Jastrzębie – Zdrój z 26 września 2008 r., znak Ar.7353-37/08, Nr 107A/08).

Dla inwestycji została wydana w dniu 23 kwietnia 2002 r. decyzja Wójta Gminy Pawłowice nr GPil-V-7331/P/36/01/02 o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu. Na dzień wydania przez Prezydenta Miasta Jastrzębie – Zdrój pozwolenia na budowę teren był objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego o symbolu Sz73 o funkcji – tereny gospodarki masami skalnymi i ziemnymi powstającymi przy prowadzeniu eksploatacji węgla kamiennego.

W okresie objętym kontrolą odzysk odpadów na zamykanym *ouow* prowadzony był w oparciu o dwie decyzje, tj. decyzję Wojewody Śląskiego nr ŚR-II-6620-22/37/04/3/05 z dnia 4 kwietnia 2005 r. z terminem ważności do 4 kwietnia 2015 r. oraz decyzję Marszałka Województwa nr 1529/OS/2015 z dnia 21 sierpnia 2015 r. udzielającą *Spółce* zezwolenia na przetwarzanie (odzysk) odpadów, polegające na ich wykorzystaniu do budowy obiektu na terenie zamykanego *ouow*. Ilość odpadów wydobywczych przewidzianych do odzysku w ciągu roku wynosiła: 380 tys. ton dla odpadów o kodzie 01 01 02, 3.300 tys. ton – o kodzie 01 04 12 – i 200 tys. ton – o kodzie 01 04 81 (łącznie 3.880,0 tys. ton).

Zgodnie z decyzją Marszałka Województwa z dnia 20 kwietnia 2009 r., prace związane z zamknięciem i rekultywacją obiektu powinny być zakończone do końca 2012 r.

Zakład *Spółki* KWK „Pniówek” dopiero w dniu 1 czerwca 2015 r. zwrócił się z wnioskiem do Marszałka Województwa o zmianę powyższej decyzji m.in. w zakresie terminu zakończenia prac rekultywacyjnych.

Zgodnie z nową decyzją Marszałka Województwa z dnia 12 czerwca 2015 r., zmieniającą decyzję z dnia 20 kwietnia 2009 r., prace związane z zamknięciem i rekultywacją obiektu powinny być zakończone do końca 2025 r.

[Dowód: akta kontroli str. 150-223]

¹⁸ Zwany dalej „Marszałkiem Województwa”.

¹⁹ JSW S.A. wystąpiła z wnioskiem o zamknięcie składowiska w dniu 12 czerwca 2008 r., tj. przed wejściem w życie ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1849), tym samym decyzja o zamknięciu składowiska została wydana przez Marszałka w oparciu o przepisy uchylonej z dniem 23 stycznia 2013 r. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r., Nr. 185, poz. 1243 ze zm.).

2.3. Zamykany *ouow* „Pochwacie”, na którym od 2003 r. poddawane były odzyskowi odpady z zakładu *Spółki* KWK „Borynia – Zofiówka – Jastrzębie” Ruch „Zofiówka”. Prezydent Miasta Jastrzębie Zdrój decyzją z dnia 29 kwietnia 2002 r. zatwierdził projekt budowlany i udzielił pozwolenia na rozbudowę zwałowiska odpadów powęglowych poprzez podniesienie docelowej rzędnej składowiska do poziomu 327 m n.p.m. w Jastrzębiu – Zdroju i Gminie Mszana. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że inwestycja jest zgodna z planem ogólnym zagospodarowania przestrzennego miasta Jastrzębie – Zdrój i Gminy Mszana.

W latach 2015-2017 na obiekcie zdeponowano 3.332,05 tys. ton. odpadów. *Spółka* była właścicielem terenu zajętego przez *ouow*. Wojewoda Śląski decyzją nr ŚR-II- 6627//3/1/07 z dnia 20 września 2007 r. wyraził zgodę na zamknięcie składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne „Pochwacie”, leżącego na terenie miasta Jastrzębie – Zdrój i gminy Mszana, zarządzanego przez zakład *Spółki* KWK „Zofiówka”. Dla obiektu został ustalony kierunek rekultywacji rolnej z przeznaczeniem na użytki zielone do rzędnej 291 m n.p.m. i leśny powyżej tej rzędnej.

Zgodnie z decyzją Wojewody Śląskiego z dnia 20 września 2007 r., prace związane z zamknięciem i rekultywacją obiektu powinny być zakończone do końca 2017 r.

Zakład *Spółki* KWK „Zofiówka” w dniu 29 kwietnia 2014 r. zwrócił się z wnioskiem do Marszałka Województwa o zmianę powyższej decyzji Wojewody m.in. w zakresie terminu zakończenia prac rekultywacyjnych.

Zgodnie z nową decyzją Marszałka Województwa z dnia 22 maja 2014 r., prace związane z zamknięciem i rekultywacją *ouow* powinny być zakończone do końca 2024 r.

Marszałek Województwa decyzją nr 1117/OS/2014 z dnia 9 czerwca 2014 r. udzielił *Spółce* zezwolenia na przetwarzanie (odzysk) odpadów wykorzystywanych w procesie zamykania *ouow* „Pochwacie”. Ilość odpadów wydobywczych przewidzianych do odzysku w ciągu roku wynosiła: 200 tys. ton dla odpadów o kodzie 01 01 02, 2.100 tys. ton – o kodzie 01 04 12 i 200 tys. ton – o kodzie 01 04 81 (łącznie 2.500,00 tys. ton).

[Dowód: akta kontroli str. 228-311]

2.4. Zamykany *ouow* „Borynia – Jar, zbiornik 6a”, na którym do 1 marca 2011 r. były unieszkodliwiane odpady wydobywcze KWK „Borynia – Zofiówka – Jastrzębie” Ruch „Borynia. W latach 2015-2017 w obiekcie zdeponowano 4.733,06 tys. ton odpadów²⁰. Unieszkodliwianie odpadów prowadzone było w oparciu o decyzję Starosty Rybnickiego z dnia 2 października 2000 r. zezwalającą na budowę i zatwierdzającą projekt budowlany pn.: *Rozbudowa zwałowiska odpadów kopalnianych „Borynia – Jar – Zbiornik nr 6 w Świerklanach Dolnych* oraz decyzję Marszałka z 15 listopada 2010 r. zatwierdzającą program gospodarki odpadami wydobywczymi dla zakładu *Spółki*.

Marszałek Województwa decyzją z dnia 28 listopada 2011 r. wyraził zgodę na zamknięcie części *ouow* „Borynia – Jar, zbiornik 6a”. Zgodnie z ww. decyzją prace rekultywacyjne związane z zamykaniem *ouow* powinny być zakończone do 30 listopada 2014 r. Termin ten na wniosek *Spółki* został przesunięty decyzją Marszałka z dnia 22 maja 2013 r. na dzień 30 listopada 2017 r., a następnie decyzją z 20 maja 2016 r. na dzień 30 listopada 2024 r.

[Dowód: akta kontroli str. 28-75]

²⁰ Łącznie z Zbiornikiem 4a.

Wyżej wymienione trzy zamykane przez Spółkę *ouow*, tj.: „Kościelniok”, „Pochwacie” i „Borynia – Jar Zbiornik 6a” znajdowały się w krajowym spisie zamkniętych *ouow* oraz opuszczonych *ouow*, które wywierają negatywny wpływ na środowisko, sporządzonym przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, na podstawie wymogu zawartego w art. 44 ust. 3 ustawy *o odpadach wydobywczych*

Podstawą zaklasyfikowania ww. *ouow* do obiektów wywierających negatywny wpływ na środowisko było m.in. przekraczanie poziomu kwasowości wód podziemnych oraz zawartości w nich pierwiastków takich jak: Zn, Pb. Dodatkowo przekroczone były dopuszczalne poziomy zawartości chlorków i siarczanów w wodach powierzchniowych.

Spółka dla zamykanych *ouow*, stosownie do wymogu określonego w art. 27 ustawy *o odpadach wydobywczych*, prowadziła monitoring środowiskowy, a jego wyniki były terminowo przekazywane do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

W złożonych wyjaśnieniach Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Katowicach wskazał, m.in. że: *WIOŚ w Katowicach analizuje na bieżąco wyniki monitoringu tych obiektów, przekazywane raz w roku do Inspektoratu przez zarządzających tymi ouow. Wpływ oddziaływania przedmiotowych czterech ouow na środowisko jest przedmiotem obserwacji, poprzez śledzenie wyników badań monitoringowych. Z analizy przekazywanych wyników badań wynika, że notowane są przekroczenia w zakresie jakości wód podziemnych i powierzchniowych w rejonie tych obiektów. Stężenia badanych wskaźników w wodach powierzchniowych i podziemnych utrzymują się jednak w poszczególnych latach na zbliżonym poziomie.*

[Dowód: akta kontroli str. 740-789, 1027-1029]

- 2.5. Czynny obiekt zagospodarowania odpadów wydobywczych „Borynia – Jar, zbiornik 4a”. Miejsce odzysku odpadów na terenie tzw. „Budowli krajobrazowej prowadzone przez KWK „Borynia – Zofiówka – Jastrzębie” Ruch „Borynia”. Odzysk odpadów prowadzony był w oparciu o decyzję Prezydenta Miasta Jastrzębie – Zdrój z dnia 18 listopada 2014 r., według której przetwarzanie (odzysk) odpadów powinno być prowadzone zgodnie z rozporządzeniem *w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami* w procesie odzysku R5, tj. m.in. w celu utwardzania powierzchni terenów, do których posiadacz ma tytuł prawny; budowy innych budowli i obiektów budowlanych pod warunkiem, że zostało to uwzględnione w decyzji wydanej na podstawie przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym lub prawa budowlanego; likwidacji zagrożeń pożarowych takich jak samozapłon na czynnych i zamkniętych zwałowiskach skał płonnych pochodzących z górnictwa węgla kamiennego.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego fragmentu jednostki Borynia o symbolu roboczym Bo72 w Jastrzębiu – Zdroju z dnia 28 czerwca 2007 r., tereny odzysku odpadów wydobywczych zostały oznaczone jako 1PWs – tereny gospodarki masami skalnymi i ziemnymi o dopuszczalnym przeznaczeniu jako lokalizacja i realizacja budowli krajobrazowych.

[Dowód: akta kontroli str. 79-116]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości

- a) Na zamykanym *ouow* „Kościelniok” zakład Spółki KWK „Pniówek” w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 12 czerwca 2015 r. deponował odpady wydobywcze

nie posiadając aktualnej decyzji Marszałka Województwa na zamknięcie obiektu, w części dotyczącej terminu zakończenia prac rekultywacyjnych. Zgodnie z decyzją Marszałka Województwa nr 1206/OS/2009 z dnia 20 kwietnia 2009 r. prace związane z zamknięciem i rekultywacją obiektu z użyciem odpadów wydobywczych mogły być prowadzone jedynie do końca 2012 r.

Zakład Spółki KWK „Pniówek” dopiero w dniu 1 czerwca 2015 r. zwrócił się z wnioskiem do Marszałka Województwa Śląskiego o zmianę ww. decyzji m.in. w zakresie zmiany terminu zamknięcia składowiska, a w szczególności zakończenia prac rekultywacyjnych.

[Dowód: akta kontroli str. 174-179]

Dyrektor Biura Ochrony Środowiska i Szkód Górniczych Spółki w powyższej sprawie wyjaśnił:

Kopalnia „Pniówek” posiada zamknięty (będący w fazie poeksploatacyjnej) obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych „Kościelniok” (wcześniej składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne).

Decyzja na zamknięcie obiektu wydana została na podstawie art. 54 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, ale z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (zgodnie z art. 57 ust. 2 tej ustawy) składowisko „Kościelniok” stało się obiektem unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Zgodnie z decyzją wyrażającą zgodę na jego zamknięcie (określającą datę zaprzestania przyjmowania odpadów do składowania na grudzień 2002 r.) składowanie odpadów wydobywczych na tym obiekcie zostało zakończone i jest on obecnie w trakcie rekultywacji.

KWK „Pniówek” prowadzi prace związane z zamknięciem składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (obecnie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych) „Kościelniok” zgodnie z wyznaczonym harmonogramem działań związanych z jego rekultywacją na podstawie decyzji Marszałka Województwa Śląskiego nr 1206/OS/2009 z dnia 20.04.2009 r. wyrażającej zgodę na zamknięcie składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne - Składowiska Odpadów Górniczych „Kościelniok”, zmienionej decyzją Marszałka Województwa Śląskiego nr 1018/OS/15 z dnia 12.06.2015 r.

Określony w punkcie 1 ww. decyzji „Techniczny sposób zamknięcia Składowiska Odpadów Górniczych „Kościelniok” uwzględnia w ramach zamknięcia obiektu realizację przedsięwzięcia w oparciu o decyzje zatwierdzające projekty budowlane i udzielające pozwoleń na budowę:

- obiektu budowlano-ziemnego do rzędnej +320 m n.p.m. na obszarze istniejącego zwałowiska „Kościelniok” przy użyciu kamienia dołowego z bieżącej produkcji kopalni „Pniówek”, w sołectwie Krzyżowice, w części zlokalizowanej na terenie gminy Pawłowice (Decyzja Nr 50/02 Wójta Gminy Pawłowice z dnia 20.11.2002 r. znak: GPi!-V-7353/50/02 wraz ze zmianą charakterystycznych parametrów obiektu, w związku z planowaną zmianą ukształtowania bryły do rzędnej 350 m n.p.m., przy czym powierzchnia zagospodarowania terenu nie ulega zmianie - Decyzja zmieniająca Nr 1062/14 Starosty Pszczyńskiego z dnia 10.10.2014 r. znak: AB-VI.6740.383.2014);*
- budowli krajobrazowej służącej powiększeniu zieleni urządzonej oraz celom związanym z rekreacją i sportem /wg kat. VIII/XXII/ w Jastrzębiu Zdroju (Decyzja nr 107A/08 Prezydenta Miasta Jastrzębie-Zdrój z dnia 26.09.2008 r. znak: Ar.7353-37/08 wraz ze zmianą w części dotyczącej „charakterystycznych parametrów obiektu tj. wysokości oraz powierzchni wierzchołki - zmianie ulegnie rzędna korony budowli, która ukształtowana*

zostanie do wysokości 320 m n.p.m.” - Decyzja Wojewody Śląskiego z dnia 04.09.2014 r. znak: IFXIV.7840.6.43.2014).

W związku z trwającą od lipca 2012 r. do marca 2015 r. (prawomocne decyzje budowlane) procedurą wykonania projektu budowlanego wraz z uzyskaniem pozwoleń na budowę w zakresie zmiany ukształtowania bryły obiektu „Kościelniok”, które to stanowią o sposobie wykonania programu zamknięcia, nie można było zakończyć prac rekultywacyjnych do końca 2012 r., jak również wystąpić wcześniej o zmianę decyzji na zamknięcie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych w zakresie zmiany terminu zamknięcia.

W procesie zamknięcia obiektu wykorzystywane są odpady wydobywcze zgodnie z zezwoleniem na przetwarzanie (odzysk) odpadów, polegający na wykorzystaniu odpadów do budowy obiektu na terenie zamykanego składowiska odpadów górniczych (obecnie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych) „Kościelniok” (decyzja Marszałka Województwa Śląskiego nr 1529/OS/2015 z dnia 21.08.2015 r. obowiązująca od 05.04.2015 r. do 04.04.2025 r.). Zezwolenie na przetwarzanie odpadów z dnia 21.08.2015 r. wydane zostało po przeprowadzeniu kontroli przez Śląski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, który nie stwierdził żadnych naruszeń i nieprawidłowości, w tym również w przedmiocie realizacji programu rekultywacji określonego w decyzji Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 20.04.2009 r. nr 1206/OS/2009 ze zmianą z dnia 12.06.2015 r. nr 1018/OS/15.

W okresie od 1 stycznia 2013 r. do dnia 15 czerwca 2015 r. kopalnia „Pniówek” prowadziła przetwarzanie (odzysk) odpadów wydobywczych z bieżącej produkcji zgodnie z ww. zezwoleniem na przetwarzanie odpadów (decyzja Marszałka Województwa Śląskiego nr 1529/OS/2015) oraz decyzją Wojewody Śląskiego z dnia 04.04.2005 r. znak: ŚR-II-6620-22/37/04/3/05 wraz ze zmianami, obejmującą zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odzysku odpadów wydobywczych poprzez ich wykorzystanie do budowy budowli (obiektu budowlano-ziemnego na obszarze gminy Pawłowice i budowli krajobrazowej na obszarze miasta Jastrzębie Zdrój) na terenie składowiska odpadów powęglowych (obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych) „Kościelniok” w celu utworzenia jednolitej bryły dla docelowego sposobu zagospodarowania powierzchni obiektu do celów rekreacji i urządzenia zieleni, zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

[Dowód: akta kontroli str. 224-227]

NIK odnosząc się do powyższych wyjaśnień, a w szczególności do części dotyczącej sposobu zagospodarowywania odpadów wydobywczych w okresie od 1 stycznia 2013 r. do dnia 15 czerwca 2015 r. zauważa, że w okresie tym proces odzysku odpadów wydobywczych regulowała wyłącznie decyzja Wojewody Śląskiego z dnia 4 kwietnia 2005 r. znak: ŚR-II-6620-22/37/04/3/05 wraz ze zmianami, zezwalająca na prowadzenie działalności w zakresie odzysku odpadów wydobywczych na terenie zamykanego ouow „Kościelniok” do dnia 4 kwietnia 2015 r. Dopiero decyzją z dnia 21 sierpnia 2015 r. Marszałek udzielił zakładowi Spółki KWK Pniówek zezwolenia na odzysk odpadów wydobywczych, polegający na wykorzystaniu odpadów wydobywczych do budowy obiektu na terenie zamykanego ouow „Kościelniok”.

[Dowód: akta kontroli str. 205, 217-221, 175, 177]

- b) Spółka przystępując do prac rekultywacyjnych związanych z zamykaniem ouow „Borynia – Jar Zbiornik 6a” nie wystąpiła Starosty powiatu rybnickiego o wydanie decyzji w sprawach rekultywacji i zagospodarowania, o których mowa w art. 22 ust. 1 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Dyrektor Biura Ochrony Środowiska i Szkód Górniczych w powyższej sprawie wyjaśnił: KWK „Borynia-Zofiówka-Jastrzębie” Ruch „Borynia” prowadzi prace związane z zamknięciem obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych „Borynia-Jar, zbiornik 6a” zgodnie z wyznaczonym harmonogramem prac rekultywacyjnych związanych z zamknięciem obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych na podstawie Decyzji Nr 3572/OS/2010 Marszałka Województwa Śląskiego w Katowicach z dnia 28.11.2011 r. wyrażającej zgodę na zamknięcie obiektu unieszkodliwiania odpadów.

Zgodnie z zapisami ww. decyzji (punkt 1): Po zamknięciu obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych „Borynia-Jar, zbiornik 6a”, będzie on pełnił funkcję rekreacyjną i przyrodniczą”, co jest zgodne z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Świerklany (Uchwała Nr 172/XXVI/17 Rady Gminy Świerklany z dnia 3 stycznia 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Świerklany w jednostce „B” Świerklany Dolne - Etap I), w którym teren ten oznaczony jest jako PH/ZP - teren składowania odpadów wydobywczych i zieleni urządzonej. Dla terenu tego ustala się przeznaczenie podstawowe: teren składowania odpadów wydobywczych i zieleni urządzonej, oraz zasady kształtowania zabudowy i wskaźniki zagospodarowania terenu, w tym m. in. docelowe ukształtowanie: rekultywacja i zagospodarowanie w formie zieleni urządzonej z możliwością wykorzystania na cele rekreacyjne.

Również obowiązujące wcześniej dla tego terenu miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Świerklany zatwierdzone Uchwałami Rady Gminy Świerklany: Nr XXIX/160/04 z dnia 22 września 2004 r. oraz Nr XXXII/198/04 z dnia 20 grudnia 2004 r. określały ten teren jako obszary składowania odpadów pogórnich (PG/H).

Obowiązek przedsięwzięcia niezbędnych środków w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej, o którym mowa w art. 129 ust. 1 pkt 5 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, nakładany jest na przedsiębiorcę w momencie likwidacji zakładu górniczego, w całości lub w części, natomiast obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych „Borynia-Jar, zbiornik 6a” nie jest obiektem zakładu górniczego zgodnie z definicjami określonymi w art. 6 ust. 1 pkt. 4 i 18 przedmiotowej ustawy. Obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych nie jest także wymieniony w § 29 Rozporządzenia Ministra Energii z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu podziemnych zakładów górniczych (Dz. U. 2017, poz.1118), określającym podstawowe obiekty, maszyny i urządzenia zakładu górniczego. W związku z powyższym, przystępując do prac rekultywacyjnych kopalnia nie wystąpiła do właściwego starosty o wydanie decyzji w sprawach rekultywacji i zagospodarowania, o których mowa w art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, gdyż obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych „Borynia-Jar, zbiornik 6a” w Świerklanach nie jest obiektem zakładu górniczego w myśl ustawy Prawo geologiczne i górnicze, a teren na którym znajduje się przedmiotowy obiekt nie jest terenem ani rolnym ani leśnym w MPZP Gminy Świerklany.

[Dowód: akta kontroli str. 76-78]

NIK nie podziela stanowiska Dyrektora Biura Ochrony Środowiska i Szkód Górniczych Spółki w kwestii braku obowiązku posiadania przez zakład Spółki decyzji właściwego starosty w sprawach rekultywacji i zagospodarowania terenów zamykanego ouow, o której mowa w art. 22 ust. 1 ustawy o ochronie

gruntów rolnych i leśnych, mającym tu zastosowanie, zgodnie z dyspozycją art. 129 ust. 2 ustawy Prawo geologiczne i górnicze.

Zgodnie z art. 126 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*²¹, podejmujący eksploatację złóż kopaliny lub prowadzący tę eksploatację jest obowiązany m.in. sukcesywnie prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych oraz przywracać do właściwego stanu inne elementy przyrodnicze. Art. 3 ust. 1, pkt 11 ustawy o *odpadach wydobywczych* definiuje pojęcie rekultywacji terenu jako *zagospodarowanie terenu, na który miał wpływ obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, zgodnie z funkcją wynikającą z planu zagospodarowania przestrzennego lub w przypadku braku tego planu - zgodnie z zamierzonym sposobem użytkowania terenów przyległych, w tym z przywróceniem stanu jakościowego gleby i ziemi do poziomu wymaganego standardami jakości gleby i ziemi.* Zabiegi rekultywacyjne prowadzone są po zamknięciu obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Do wykonania rekultywacji zobowiązany jest prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Prace rekultywacyjne obejmują rekultywację techniczną i biologiczną. Rekultywacja techniczna polega na wyprofilowaniu skarp i wierzchowiny *ouow*, wykonaniu drenażu dla wód odciekowych, odtworzeniu gleb oraz wykonaniu lub rekonstrukcji dróg dojazdowych.

Zgodnie z art. 20 ust. 3 ustawy o *ochronie gruntów rolnych i leśnych*, rekultywację i zagospodarowanie gruntów planuje się, projektuje i realizuje na wszystkich etapach działalności przemysłowej. Według ust. 4 wyżej przywołanego przepisu ustawy, rekultywację gruntów prowadzi się w miarę jak grunty te stają się zbędne całkowicie, częściowo lub na określony czas do prowadzenia działalności przemysłowej oraz kończy się w terminie do 5 lat od zaprzestania tej działalności.

W dniu 31 marca 2011 r. Spółka wystąpiła do Marszałka Województwa z wnioskiem o wyrażenie zgody na zamknięcie obiektu, uznając tym samym, że grunty zajmowane przez ten obiekt stały się zbędne do prowadzenia działalności wydobywczej.

Przedmiotowy *ouow* jest obiektem budowlanym, bezpośrednio związanym z prowadzoną podziemną eksploatacją złoża węgla kamiennego przez zakład *Spółki*. Jest zatem, w świetle definicji zawartej w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy *Prawo geologiczne i górnicze* obiektem budowlanym zakładu górniczego. Jest to obiekt antropogenicznie przekształcony, czyli obiekt (osadzony na gruncie), na którym *Spółka* (zakład *Spółki*) w sposób znaczący wpłynęła na przekształcenie jego komponentów środowiskowych w procesie wydobywania węgla kamiennego.

Tym samym, zgodnie z art. 129 ust. 1 pkt 5 ustawy *Prawo geologiczne i górnicze* *Spółka* była obowiązana przedsięwziąć niezbędne środki w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej, tj. m.in. po zbędnym *ouow*. Zgodnie z art. 129 ust. 2 ww. ustawy do rekultywacji gruntów, o których mowa w ust. 1 pkt 5, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o *ochronie gruntów rolnych i leśnych*. Tym samym *Spółka* była zobowiązana wystąpić do właściwego starosty celem uzyskania decyzji w sprawach rekultywacji i zagospodarowania terenów zamykanego *ouow*, o której mowa w art. 22 ust. 1 ustawy o *ochronie gruntów rolnych i leśnych*.

Opis stanu
faktycznego

3. W ramach niniejszej kontroli NIK szczegółowym badaniom poddano sposób zagospodarowania odpadów wydobywczych w zakładzie górniczym *Spółki* - w KWK „Budryk” w Ornontowicach.

²¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 519, ze zm.

Ustalono, że podstawowym sposobem postępowania przez ww. zakład *Spółki* z odpadami wydobywczymi było ich unieszkodliwianie na *ouow*.

Marszałek, decyzjami z dnia 24 października 2014 r.²² i 7 września 2016 r.²³ udzielił pozwolenia JSW S.A. na wytwarzanie odpadów powstających w wyniku prowadzonej działalności w KWK „Budryk”, w tym dla odpadów kodach 01 01 02 – 160 000 Mg/rok, 01 04 12 – 3 500 000 Mg/rok i 01 04 81 – 300 000 Mg/rok.

[Dowód: akta kontroli str. 319-333, 340-342]

Decyzją nr 1031/OS/2012 z dnia 23 kwietnia 2012 r. Marszałek Województwa udzielił zakładowi *Spółki* KWK „Budryk” zezwolenia na prowadzenie Centralnego Składowiska Odpadów Górniczych w Knurowie²⁴. W zezwoleniu określono ilości poszczególnych odpadów przewidzianych do unieszkodliwiania w ciągu roku, tj. odpady o kodzie 01 01 02 – 400 tys. ton; 01 04 12 - 5.000 tys. ton i 01 04 81 – 500 tys. ton. CSOG został zakwalifikowany jako *ouow* inny niż kategorii A. Zezwolenie obowiązuje do dnia 23 kwietnia 2022 r.

[Dowód: akta kontroli str. 368-371]

Decyzją nr 1030/OS/2012 z dnia 17 kwietnia 2012 r. Marszałek Województwa zatwierdził *Program gospodarowania odpadami wydobywczymi*²⁵ dla KWK „Budryk”, wskazując w nim, że zakład *Spółki* jest prowadzącym *ouow*. Dla CSOG został opracowany odrębny program gospodarowania odpadami wydobywczymi, zatwierdzony decyzją Marszałka Województwa Nr 675 OS/12 z dnia 21 marca 2012 r. z uwagi na przyjmowanie przez obiekt odpadów z innych kopalń, tj.: KWK „Bolesław Śmiały” i KWK „Knurów – Szczygłowice” Ruch „Knurów”.

[Dowód: akta kontroli str. 382-389, 391-402]

W dniu 7 kwietnia 2017 r. zakład *Spółki*, realizując dyspozycję art. 12. ust.1 ustawy o odpadach wydobywczych, przedłożył Marszałkowi przeglądy programów gospodarowania odpadami wydobywczymi dla *ouow* CSOG i dla zakładu *Spółki*.

[Dowód: akta kontroli str. 390, 403]

Projekt budowlany CSOG został zatwierdzony decyzją Prezydenta Miasta Knurowa z dnia 30 sierpnia 1996 r. Zgodnie z nim, powierzchnia CSOG obejmowała 317,35 ha, z czego:

- 132,82 ha należało do Skarbu Państwa w wiecznym użytkowaniu Kompanii Węglowej S.A.,
- 152,34 ha stanowiły grunty czasowo wyłączone z produkcji leśnej na potrzeby CSOG,
- 32,19 ha stanowiły grunty przewidziane do wyłączenia z produkcji leśnej.

W ramach prowadzonych na bieżąco prac rekultywacyjnych część terenów (56,39 ha), w oparciu o decyzje Starosty Gliwickiego uznające rekultywację gruntów za zakończoną, zwrócono Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe Nadleśnictwu Rybnik. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. powierzchnia składowiska wynosiła 260,96 ha.

Zgodnie z projektem budowlanym CSOG zatwierdzonym przez Prezydenta Miasta Knurowa i z programem gospodarowania odpadami wydobywczymi zatwierdzonym przez Marszałka Województwa, pojemność całkowita obiektu została określona na 86,70 mln m³, a ilość odpadów przewidzianych do zdeponowania wg projektu wynosiła 77,00 mln m³. Roczna zdolność przetwarzania (przyjmowania) odpadów

²² Decyzja nr 2110/OS/2014,

²³ Decyzja nr 2043/OS/2016,

²⁴ Zwany dalej CSOG.

²⁵ Zwany dalej „Programem”.

wynosiła 6,00 mln ton, a rzędna docelowa wierzchołki została ustalona na poziomie 283 m n.p.m. W programie gospodarki odpadami wydobywczymi dla CSOG wskazano, że w trakcie prowadzenia prac na obiekcie będzie występował wzrost zanieczyszczenia powietrza, spowodowany emisją ze spalania paliw płynnych zasilających maszyny i sprzęt budowlany wykorzystywany na obiekcie. Dodatkowo, źródłem emisji pyłów będzie przemieszczanie odpadów na wierzchołku obiektu, gdzie będzie występować zjawisko wtórnego pylenia, pochodzące od drobnych frakcji mineralnych zawartych w powierzchniowej warstwie odpadów. W celu ograniczenia emisji pyłowej zaplanowano stosowanie systemu zraszania na drogach przewozowych podczas transportu odpadów. Jak wskazano w programie, zrehabilitowany obiekt będzie nieznacznym źródłem emisji pyłowej. Poziom emisji zbliży się do poziomu naturalnej emisji z gleb. Po wprowadzeniu roślinności, emisja ta powinna zniknąć całkowicie.

[Dowód: akta kontroli str. 425-433]

Obszar CSOG znajduje się w dorzeczu Odry, w obrębie działu wodnego pomiędzy rzekami Bierawką i Kłodnicą. Jak wskazano w programie gospodarowania odpadami wydobywczymi, zanieczyszczenia wód powierzchniowych dla rejonu CSOG są znaczne i wody te należą do tzw. pozaklasowych. Na terenie obiektu prowadzony był monitoring wód powierzchniowych i podziemnych. Zgodnie z programem, w najbliższych latach podwyższone lub przekroczone stężenia mogą wykazywać chlorki i siarczany. Szczególnie duże zawartości siarczanów, powyżej dopuszczalnych norm, występują w wodach tylko okresowo. Ich źródłem są występujące na powierzchni obiektu piryty, których produkty wietrzenia są splukiwane w czasie opadów po jego skarpach i odprowadzane wraz z wodami do rowów opaskowych, a stąd dalej do osadników sedymentacyjnych. Siarczany pochodzą z wymywania gipsów występujących w postaci wkładek wśród ilowców trzeciorzędowych zalegających w spągu CSOG, obecnie wyciskanych z podłoża pod wpływem ciężaru składowanych odpadów wydobywczych.

[Dowód: akta kontroli str. 433-434]

Na obiekcie, celem zapobieżenia pojawienia się samozapłonu węgla znajdującego się w odpadach, stosowana była profilaktyka opracowana przez Główny Instytut Górnictwa²⁶. Dodatkowo prowadzony był w odstępach trzymiesięcznych monitoring termiczny, polegający na mierzeniu temperatury wewnątrz składowiska na głębokości 1 m wraz z określeniem w tych punktach stężeń CO, CO₂, O₂. Wyniki przeprowadzanych w 2017 r. badań potwierdzały, że CSOG jest obiektem termicznie nieczynnym. W ramach oględzin przeprowadzonych przez NIK nie stwierdzono widocznej aktywności termicznej obiektu (unoszących się dymów pożarowych).

[Dowód: akta kontroli str. 436-437, 576, 1030-1032]

Obiekt znajduje się na terenach objętych podziemną eksploatacją górnictwem. Przed podjęciem decyzji lokalizacyjnej teren CSOG został zdegradowany działalnością KWK „Knurow”. Osiedlenia terenu na powierzchni około 200 ha osiągnęły wielkość do 10 m. W związku z prowadzoną eksploatacją złoża planowane było dalsze osiedlenie terenu do 3,5 m. Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Miasta Knurowa, podstawowym przeznaczeniem terenu zajmowanego przez CSOG jest rekultywacja w kierunku leśnym.

Obiekt, co stwierdzono w trakcie oględzin NIK, jest poddawany zabiegom rekultywacyjnym. Zgodnie z *Programem* przewidywany okres zakończenia

---

²⁶ Głównymi zastosowanymi elementami profilaktyki p.poż. było: stosowanie nachylenia skarp obiektu 1:3 i zachowanie jednej, zwartej bryły obiektu; zagęszczanie deponowanych odpadów do wskaźnika $I_s=0,95$ w pięciometrowych warstwach; wymieszanie odpadów poflotacyjnych z odpadami wydobywczymi na etapie transportu i zwalowania odpadów; prowadzenie w pierwszej kolejności rekultywacji biologicznej skarp obiektu, używając w tym celu 30 cm szczelnej warstwy glebotwórczej.

eksploatacji obiektu, wg docelowej rzędnej 283 m n.p.m. szacuje się na lata 2043-2045 przy założeniu deponowania 3 mln ton odpadów rocznie (w latach 2015 – 2017 na obiekcie zdeponowano: 3.844,06 tys. ton w 2015 r., 3.948,94 tys. ton w 2016 r., 4.036,36 tys. ton w 2017 r.). Zgodnie z programem, przed wystąpieniem z wnioskiem do Marszałka Województwa o wyrażenie zgody na zamknięcie *ouow* zakład Spółki podejmie działania w celu: uporządkowania stosunków wodnych w rejonie obiektu; zminimalizowania zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych spowodowanych wymywaniem chlorków i siarczanów ze składowanych na obiekcie odpadów; ustabilizowania skarp obiektu; wyznaczenia procedur kontroli obiektu po zamknięciu oraz określenia stopnia monitorowania zamkniętego obiektu.

[Dowód: akta kontroli str. 428 - 455, 1630-1632]

4. Zakład Spółki, stosownie do wymogu art. 27 ust. 1 ustawy o *odpadach wydobywczych*, prowadził monitoring CSOG, który obejmował:

- badanie wielkości opadu atmosferycznego dokonane w stacji meteorologicznej reprezentatywnej dla lokalizacji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- badanie substancji i parametrów wskaźnikowych w wodach powierzchniowych, odciekowych i podziemnych z listy określonej w przepisach dotyczących kwalifikacji wód;
- pomiar poziomu wód podziemnych w otworach obserwacyjnych;
- kontrolę osiadania powierzchni obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych w oparciu o ustalone repery.

Badania wód powierzchniowych, odciekowych i podziemnych były prowadzone z częstotliwością kwartalną, tj. zgodnie z terminami określonymi w załączniku nr 1 do w rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2014 r. w *sprawie prowadzenia monitoringu obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych*²⁷.

Zakład Spółki sporządzał sprawozdania o wynikach monitoringu, które następnie składał Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Katowicach w terminie określonym w § 8 ww. rozporządzenia, tj. do końca pierwszego kwartału za poprzedni rok kalendarzowy.

Wyniki monitoringu wskazywały, że wprowadzane do środowiska wody odciekowe z odwadniania *ouow*, przekraczają dopuszczalne stężenia m.in. chlorków i siarczanów, tym samym nie spełniają wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w *sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego*²⁸. Przykładowo w dniach 12 – 13 września 2017 r., w punkcie pomiarowym nr 7 przed wpływem do osadnika OS-4, stwierdzono w wodach odciekowych stężenie chlorków na poziomie 1680 mg Cl/l przy dopuszczalnym stężeniu 300 mg Cl/l oraz stężenie siarczanów na poziomie 1750 mg SO₄/l przy stężeniu dopuszczalnym 250 mg SO₄/l.

Zakład Spółki KWK „Budryk” posiadał decyzję Marszałka Województwa z dnia 20 grudnia 2016 r. udzielającą pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie do środowiska ścieków przemysłowych pochodzących z odwadniania CSOG. Określone w decyzji dopuszczalne stężenia chlorków wynosiły 2100 mg Cl/l, a siarczanów 4200 mg SO₄/l. Marszałek wydając powyższą decyzję skorzystał z odstępstwa przewidzianego w § 19 ust. 3 wyżej cytowanego rozporządzenia, zgodnie z którym: *Jeżeli nie można spełnić warunków, o których mowa w ust. 1 pkt*

²⁷ Dz. U. z 2014 r. poz. 875,

²⁸ Dz. U. z 2014 r. poz. 1800,

2, a zastosowanie odpowiedniego rozwiązania technicznego jest niemożliwe lub ekonomicznie nieuzasadnione, można dopuścić wzrost sumy chlorków i siarczanów do wartości większej niż 1 g/l, poniżej miejsca wprowadzania ścieków lub wód, o których mowa w ust. 1, o ile nie spowoduje to szkód w środowisku wodnym i nie utrudni korzystania z wód przez innych użytkowników.

[Dowód: akta kontroli str. 840, 901-912]

5. W okresie objętym kontrolą KWK „Budryk” nie prowadziła odzysku odpadów wydobywczych poza instalacjami i urządzeniami w procesie polegającym na wypełnianiu terenów niekorzystnie przekształconych takich jak zapadliska.

Jak wskazano w pkt. 3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego, *ouow* był na bieżąco poddawany procesom rekultywacji. Zakład *Spółki* posiadał decyzję Starosty Gliwickiego z dnia 10 marca 2015 r., zobowiązującą do rekultywacji gruntów czasowo wyłączonych z produkcji leśnej dla potrzeb CSOG. Termin zakończenia rekultywacji został określony na dzień 31 grudnia 2025 r., tj. ok. trzech lat po upływie ważności decyzji Marszałka zezwalającej na prowadzenie *ouow* CSOG. Tym samym pięcioletni termin zakończenia rekultywacji, wymagany przez art. 20 ust. 4 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, zostanie dotrzymany²⁹.

[Dowód: akta kontroli str. 554-557]

Zakład *Spółki*, stosownie do wymogu określonego w art. 22 ust. 3 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, zawiadamiał Starostę Gliwickiego o zmianach w zakresie gruntów podlegających rekultywacji, powstałych w poprzednim roku. W latach 2016 i 2017 sprawozdania zostały wysłane w wymaganym terminie, tj. do 28 lutego danego roku.

W 2015 r. Zakład *Spółki* rozpoczął prowadzenie rekultywacji biologicznej na *ouow* na powierzchni 2 ha. Przewidywany termin zakończenia rekultywacji został ustalony w decyzji na 2019 r. W okresie objętym kontrolą na terenie *ouow* grunty nie zostały zrehabilitowane w stopniu wymaganym dla decyzji starosty o uznaniu rekultywacji gruntów za zakończoną.

[Dowód: akta kontroli str. 558-569]

NIK zwraca uwagę, że Zakład *Spółki* w 2015 r. pismem z dnia 3 marca 2015 r., tj. z jednodniowym opóźnieniem, zawiadomił starostę o zmianach w zakresie gruntów podlegających rekultywacji, powstałych w poprzednim roku. Naruszono w ten sposób dyspozycję art. 22 ust. 3 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, zgodnie z którą osoby obowiązane do rekultywacji gruntów zawiadamiają starostę, w terminie do dnia 28 lutego każdego roku o powstałych w ubiegłym roku zmianach w zakresie gruntów podlegających rekultywacji.

[Dowód: akta kontroli str. 565]

6. Zagadnienia związane ze zlecaniem usług, w tym związanych z gospodarką odpadami wydobywczymi, regulował *Regulamin określający sposób postępowania przetargowego oraz zawierania umów na dostawy, usługi i roboty budowlane w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. nie objęte ustawą Prawo zamówień publicznych*³⁰. Szczegółowej analizie poddano postępowanie związane ze zleceniem w 2015 r. wykonania rekultywacji biologicznej CSOG. Postępowanie to zostało przeprowadzone zgodnie z postanowieniami ww. regulaminu, tj. m.in. zastosowano tryb przetargu nieograniczonego i przeprowadzono negocjacje,

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Opis stanu
faktycznego

²⁹ Według art. 20 ust. 4 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych rekultywację gruntów prowadzi się w miarę jak grunty te stają się zbędne całkowicie, częściowo lub na określony czas do prowadzenia działalności przemysłowej oraz kończy się w terminie do 5 lat od zaprzestania tej działalności.

³⁰ Zwany dalej „Regulaminem”.

w wyniku których wartość ofertowa (660.000,00 zł) została obniżona do kwoty 238.000,00 zł, tj. o 1.000,00 zł mniejszej od wartości szacunkowej zamówienia.

[Dowód: akta kontroli str. 595-680]

W okresie objętym kontrolą Biuro Audytu i Kontroli Spółki nie przeprowadzało w zakładzie Spółki KWK „Budryk” kontroli w zakresie gospodarki odpadami wydobywczymi. W powyższym zakresie Biuro przeprowadziło trzy kontrole w innych zakładach Spółki, tj.:

- w 2015 r. w KWK „Borynia – Zofiówka – Jastrzębie” Ruch „Jas – Mos” przeprowadzono kontrolę wykonania polecenia pokontrolnego z 2012 r. w zakresie realizacji umów na wywóz odpadów wydobywczych – nie stwierdzono nieprawidłowości;
- w 2016 r. w KWK „Borynia – Zofiówka – Jastrzębie” Ruch „Borynia” przeprowadzono kontrolę wykonania polecenia pokontrolnego z 2013 r. z kontroli dotyczącej prawidłowości rozliczania odpadów z firmami zewnętrznymi - nie stwierdzono nieprawidłowości;
- w 2018 r. przeprowadzono kontrolę zamówienia na kompleksową obsługę stacji przeładunkowej odpadów wydobywczych oraz placu budowy zamkniętego składowiska „Pochwacie” w KWK „Borynia – Zofiówka – Jastrzębie” Ruch „Zofiówka”. Stwierdzone nieprawidłowości polegały m.in. na nieuzasadnionym przedłużaniu prac nad przeprowadzeniem postępowania, skutkiem czego unieważnieniu uległa wycena przedmiotu zamówienia; nierzetelne oszacowanie szacunkowego kosztu zamówienia; nierzetelnie sporządzona specyfikacja techniczna przedmiotu zamówienia.

[Dowód: akta kontroli str. 790-804]

7. W okresie objętym kontrolą zakład Spółki KWK „Budryk” prowadził ilościową i jakościową ewidencję odpadów wydobywczych z zastosowaniem kart ewidencji odpadów i kart przekazania odpadów. Karty ewidencji odpadów były sporządzane odrębnie dla każdego rodzaju odpadów (odpadów o kodzie: 01 01 02, 01 04 12 i 01 04 81). Sosowane karty ewidencji i przekazania odpadu były zgodne z wzorami określonymi w załączniku nr 1 i 2 do Rozporządzenia Ministra Środowiska *w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów*³¹. Ilość poszczególnych odpadów wytworzonych w kolejnych latach objętych kontrolą była mniejsza niż ilości odpadów określona w decyzjach Marszałka w sprawie nr 2110/OS/2014 z dnia 24 października 2014 r. i nr 2043/OS/2016.

Na podstawie miesięcznych *Informacji o odpadach* wytworzonych przez Wydział Przeróbki Mechanicznej Kopalni i Wydział Ekspedycji za styczeń i luty poszczególnych lat objętych kontrolą, ustalono, że dane w kartach ewidencji i przekazania odpadów odpowiadały stanowi faktycznemu.

[Dowód: akta kontroli str. 987-1014, 1015-1026]

W oparciu o karty ewidencji odpadów i karty przekazania odpadów Kopalnia rzetelnie sporządzała w okresie objętym kontrolą „Zbiorcze zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania odpadów” i przekazywała je Marszałkowi Województwa w terminie określonym w art. 76 ust. 1 ustawy o *odpadach*, tj. do 15 marca roku następującego po roku sprawozdawczym.

[Dowód: akta kontroli str. 936-960]

---

³¹ Dz. U. z 2014 r. poz. 1973,

Kopalnia sporządzała rzetelnie sprawozdania o odpadach OS-6 oddzielnie dla Kopalni i CSOG i przekazywała je terminowo do Głównego Urzędu Statystycznego.

[Dowód: akta kontroli str. 961-986]

8. Jak wskazano w pkt. 3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego podstawowym sposobem postępowania przez zakład Spółki z odpadami wydobywczymi było ich unieszkodliwianie na CSOG. Dodatkowo w latach 2015 - 2017 zakład Spółki KWK „Budryk” zawarł pięć umów, których efektem było przekazanie odpadów wydobywczych osobom trzecim celem ich odzysku poza instalacjami i urządzeniami, i tak:

- w 2015 r. w ramach zawartej umowy w 2014 r. na usuwanie szkód górniczych KWK „Budryk” przeznaczyła 720 ton „kruszywa skalnego górniczego JSW” na wykonanie nawierzchni drogi na terenie gminy Gieraltowice;
- w ramach zawartej w 2013 r. umowy związanej z usuwaniem szkód górniczych, tj. regulację koryta rowu Bujakowskiego – III etap kopalnia przeznaczyła 963 ton „kruszywa skalnego górniczego JSW”;
- w 2017 r. w ramach usuwania szkód górniczych Kopalnia nieodpłatnie przekazała 7.028 ton „kruszywa skalnego górniczego JSW” na rekultywację gruntów rolnych w dolinie rowu Bujakowskiego;
- na podstawie umowy sprzedaży z 26 maja 2017 r. Kopalnia przekazała przedsiębiorcy 1.389 ton odpadów o wartości 4.167,84 zł;
- na podstawie umowy sprzedaży z dnia 26 maja 2017 r. Kopalnia przekazała przedsiębiorcy 1.010 ton odpadów o wartości 3.032,94 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 724-736, 921-935]

W przypadku umów sprzedaży odpadów wydobywczych, kupującymi były osoby prowadzące działalność gospodarczą, które posiadały aktualne zezwolenia właściwego starosty na przetwarzanie (odzysk) odpadów wydobywczych.

[Dowód: akta kontroli str. 922, 925]

Zawarte umowy sprzedaży zawierały zapisy zabezpieczające interes Spółki które odpowiadały wymogom *Regulaminu sprzedaży odpadów górniczych i kruszyw*, wprowadzonym Uchwałą Zarządu Spółki nr 168/X/2016 z dnia 7 października 2016 r.

[Dowód: akta kontroli str. 6-23]

W okresie objętym kontrolą łączne koszty gospodarowania odpadami wydobywczymi KWK „Budryk” (obejmujące koszty ich unieszkodliwiania, rekultywacji terenów, odbiór, transport a także koszty robót inżynierskich na własnym terenie) wyniosły 32.190,3 tys. zł.

Łączna wartość sprzedaży odpadów wydobywczych (wyłącznie w 2017 r.) wyniosła w tym okresie 7,2 tys. zł.

[Dowód: akta kontroli str. 724-736]

9. W okresie objętym kontrolą wszystkie zakłady Spółki wykorzystywały odpady wydobywcze do produkcji kruszyw zgodnie z Aprobata Techniczną Instytutu Badawczego Dróg i Mostów w Warszawie dla wyrobu budowlanego o nazwie „Kruszywo skalne górniczne JSW”. W okresie tym, w powyższym zakresie obowiązywały dwie umowy z ww. Instytutem, jedna zawarta 27 maja 2010 r. o wartości 16,0 tys. zł i umowa z 6 maja 2015 r. o wartości 9,4 tys. zł.

W zakresie wykonywania badań parametrów jakościowych „Kruszywa skalnego górniczego JSW” wszystkich kopalń Spółki, celem spełnienia wymagań AT, Spółka w okresie od 2015 r. zawarła dwie umowy z Centralnym Laboratorium Pomiarowo –

Badawczym Sp. z o.o. na łączną kwotę 435,2 tys. zł. Tym samym łączne koszty poniesione na uzyskanie aprobaty wyniosły 460,6 tys. zł.

Łączny przychód za lata 2015 – 2017 zakładów Spółki z tytułu sprzedaży kruszywa wyniósł 1.505,1 tys. zł.

[Dowód: akta kontroli str. 117-149]

IV. Uwagi i wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³², zwraca uwagę na obowiązek prowadzenia procesu zamykania *ouow*, zgodnie z terminami określonymi w decyzjach Marszałka Województwa Śląskiego wyrażających zgodę na zamknięcie składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań mających na celu uzyskanie decyzji właściwego starosty w sprawie rekultywacji i zagospodarowania gruntów, o której mowa w art. 22 ust. 1 ustawy o *ochronie gruntów rolnych i leśnych*, dla zamykanego *ouow* Borynia – Jar Zbiornik 6a”.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach: jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o *NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Zgodnie z art. 62 ustawy o *NIK* proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 28 czerwca 2018 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

**Kontroler
Aleksander Górniak
Gł. specjalista kontroli państwowej**

³² Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm., zwaną dalej „ustawą o NIK”.